

ÎNCHEIERE

2 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Lilia Andronic și minora Vladislava Andronic (reprezentant legal Lilia Andronic), reprezentați de avocatul Mihai Garaba, și recursului declarat de Compania Aeriană „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Lilia Andronic și minora Vladislava Andronic (reprezentant legal Lilia Andronic) împotriva Companiei Aeriene „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea penalității, împotriva deciziei din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 13 noiembrie 2017, Lilia Andronic și minora Vladislava Andronic (reprezentant legal Lilia Andronic), reprezentați de avocatul Mihai Garaba, au depus cerere de chemare în judecată împotriva CA „Air Moldova” SRL, solicitând încasarea cu titlu de prejudiciu material a sumei de 1 392 de euro și 41 200 lei, a penalității în sumă de 1 672 de euro și 41 200 lei și cu titlu de prejudiciu moral a sumei de 100 000 lei.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la 27 iunie 2017 Lilia Andronic împreună cu fiica sa Vladislava Andronic au folosit serviciile acordate de pârât pentru a zbura pe cursa Strasbourg-Frankfurt-Chișinău (LH 3755, 9U864).

Înainte de îmbarcare în avion, în aeroportul din Strasbourg, reclamanta împreună cu fiica sa au predat bagajul cărăușului. Acesta consta din două valize. Reclamantele au întocmit documentul respectiv prevăzut de legislația internațională (PIR), iar pârâtul s-a obligat să-l transporte și să-l restituie la punctul final al cursei.

Lilia Andronic și fiica sa Vladislava Andronic, ajungând în aeroportul internațional Chișinău, au constatat lipsa unei valize. Valiza dispărută cântărea 14 kg și în ea se aflau lucruri personale și cumpărături.

În acest sens, s-au adresat cu o reclamație la administrația companiei aeriene „Air Moldova”, cu indicarea prețurilor la fiecare bun, în sumă totală de 1 672 euro

și 41 200 lei, la care compania le-a comunicat că, analizând cazul, comisia de examinare a reclamațiilor pasagerilor companiei aeriene „Air Moldova” s-a luat decizia de a compensa bagajul pierdut cu suma de 280 euro, pe care reclamantele i-au primit de la companie, fapt, confirmat prin bonul de plată seria NZK00801167 din 26 octombrie 2017.

Reclamantele consideră că prin achitarea de către compania aeriană a sumei de 280 euro, aceasta din urmă își recunoaște vina în pierderea bagajului.

Însă, suma de bani acordată nu compensează valoarea bagajului pierdut, deoarece suma obiectelor pierdute este de 1 672 euro și 41 200 lei, fapt confirmat prin bonurile de plată eliberate de magazinele din care au fost procurate.

S-a menționat că în bagajul pierdut se aflau următoarele obiecte care aparțineau ambelor reclamante: sandale de dame, mărimea 37,5 culoarea neagră, producător Prada, prețul produsului - 750 euro; sandale de dame, mărimea 37, culoarea gri, cu pietre, producător Hallhuber, prețul produsului - 70 de euro; sandale de fetiță, mărimea 35, culoare albă, producător CIAO, prețul produsului - 1400 lei; rochie de dame, mărimea M, culoare gri, cu poale albe, producător Brunello Cucinelli, prețul produsului - 24000 lei; rochie de dame, culoare albă, producător Armany Jeans, prețul produsului - 375 de euro; rochie de dame, mărimea 40, culoare albastră, producător Lacoste, prețul produsului - 75 de euro; rochie de dame, mărimea 36, culoare roșie, producător COS, prețul produsului - 79 de euro; rochie de dame, mărimea 36, culoare albastru deschis, producător NAF NAF, prețul produsului - 90 de euro; pantaloni de dame, mărimea 42, culoarea carouri: alb- bej, producător, Peserico, prețul produsului - 7 900 lei; bluză de dame, mărimea 42, culoare albă, producător Peserico, prețul produsului - 7 900 lei; gentuță cosmetică mică, culoare roz-negru, producător Victoria Secret, prețul produsului - 42 de euro; gentuță cosmetică mare, culoare dungi: roz-alb, producător Victoria Secret, prețul produsului - 39 de euro, ce se confirma bonurile de plată pentru aceste bunuri, din care rezultă că, acestea au fost procurate și achitate.

Astfel, s-a invocat că din cauza prestării serviciilor necorespunzătoare de către pârât, li s-au cauzat prejudicii materiale în mărime de 1 672 euro și 41 200 lei. Iar, ținând cont că pârâtul i-a achitat doar suma de 280 de euro, aceasta urmează să repare prejudiciul material, cât și prejudiciul moral suportat.

Referitor la prejudiciul moral, s-a invocat că, prin pierderea bagajului care conținea lucruri personale, care au o valoare obiectivă considerabilă au suferit un disconfort. Reclamantele au avut de suferit în urma acțiunilor companiei aeriene, care se eschivează de la repararea prejudiciului material cauzat.

Luând în considerare normele legale aplicabile la caz, situația de fapt, caracterul și gravitatea suferințelor psihice și emoțiile trăite, reclamantele consideră că suma de 100 000 lei constituie o despăgubire morală echitabilă.

La fel, prin cererea de chemare în judecată, consideră că pârâtul urmează să achite și penalitate pentru încălcarea termenului de achitare a prejudiciului material, în mărime de 5 % din valoarea sumei, pentru perioada 27 iunie 2017-10 noiembrie 2017.

Prin hotărârea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea s-a admis parțial.

S-a încasat din contul CA „Air Moldova” SRL în beneficiul Liliei Andronic și a minorei Vladislava Andronic, suma de 10 000 de lei în contul reparării prejudiciului moral.

S-a încasat din contul CA „Air Moldova” SRL în beneficiul statului suma de 300 de lei cu titlu de taxă de stat.

În rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

La 23 noiembrie 2018, Lilia Andronic și minora Vladislava Andronic (reprezentant legal Lilia Andronic), reprezentați de avocatul Mihai Garaba, au declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea ei, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Ulterior, la 5 decembrie 2018, CA „Air Moldova” SRL a declarat apel, solicitând casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei hotărâri noi, prin care cererea să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de către avocatul Mihai Garaba în interesele Liliei Andronic și a copilului minor Vladislava Andronic și apelul declarat de CA „Air Moldova” SRL din alte motive.

S-a casat hotărârea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care:

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Mihai Garaba, în interesele Liliei Andronic și a minorei Vladislava Andronic împotriva CA „Air Moldova” SRL privind încasarea prejudiciului material, a penalității și repararea prejudiciului moral.

S-a încasat de la CA „Air Moldova” SRL în beneficiul Vladislavei Andronic suma de 22 363,47 de lei diferența dintre suma de 1 000 DST sau 28 077,40 de lei și suma de 280 de euro (5713,93 de lei) achitați ca compensare pentru bagajul pierdut și prejudiciul moral în mărime de 2 000 lei.

În rest, pretențiile reclamantei minore Vladislava Andronic împotriva CA „Air Moldova” SRL cu privire la încasarea prejudiciului material, a penalităților și a prejudiciului moral s-au respins ca neîntemeiate.

Cererea de chemare în judecată depusă de către Lilia Andronic împotriva CA „Air Moldova” cu privire la încasarea prejudiciului material, a penalităților și a prejudiciului moral, s-a respins ca neîntemeiată.

Pentru a adopta această soluție, instanța de apel a reținut că prin lista anexată la cererea de reclamare a pierderii bagajelor, în care s-au indicat bunurile și valoarea bunurilor din valiza pierdută (f.d. 15-16), reclamantele au încercat să demonstreze cuantumul prejudiciului material cauzat în raportul juridic de prestare a serviciilor de transport (f.d. 18-20), însă, prin prisma prevederilor art. 22 alin. (2) din Convenția de la Montreal la transportul bagajului, transportatorul va fi răspunzător pentru plata unei sume ce va corespunde cu suma declarată, doar în cazul în care pasagerul, în momentul în care bagajul înregistrat a fost predat transportatorului, a făcut o declarație specială privind interesul în livrarea la destinație și a plătit o sumă suplimentară.

La caz, o astfel de declarație nu a fost făcută, motiv, din care instanța de apel a concluzionat despre necesitatea încasării de la CA „Air Moldova” SRL cu titlu de prejudiciu material a sumei de 1 000 DST (Drepturile Speciale de Tragere), valoarea în valută națională la momentul executării hotărârii.

Referitor la pretenția privind încasarea penalității, instanța de apel a menționat că aceasta este neîntemeiată, or reclamanții nu au prezentat vreun act juridic care ar atesta existența clauzei penale fie în cuprinsul biletului de călătorie, fie în conținutul unui contract de transport.

Iar cu referire la repararea prejudiciului moral, instanța de apel a reținut că acesta poate fi pretins doar de către reclamanta/apelantă minoră Vladislava Andronic, bagajul căreia a fost pierdut, or, reclamantei/apelante Lilia Andronic bagajul i-a fost transportat corespunzător.

Totodată, a menționat că suma pretinsă de 100 000 lei este exagerată, motiv, din care nu poate fi satisfăcută integral, suma de 2 000 lei fiind una echitabilă suferințelor psihice suportate de către reclamanta minoră Vladislava Andronic și care constituie o satisfacere comensurabilă și nu este excesivă pentru intimata ținută să o plătească și nici un venit nejustificat pentru apelanta-reclamantă.

La 12 august 2019 Lilia Andronic și minora Vladislava Andronic (reprezentant legal Lilia Andronic), reprezentați de avocatul Mihai Garaba, au declarat recurs împotriva deciziei din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond și a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a interpretat eronat legea și nu s-a expus asupra tuturor argumentelor apelului.

În acest sens, s-a menționat că instanțele inferioare corect au aplicat prevederile legale care guvernează raportul juridic litigios, însă, eronat le-au interpretat.

Tot la 12 august 2019, cerere de recurs a depus și CA „Air Moldova” SRL, prin care a solicitat, admiterea recursului, casarea hotărârii instanței de fond și a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei hotărâri noi prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată și încasarea de la Lilia Andronic și minora Vladislava Andronic a taxei de stat achitată la depunerea cererii de recurs.

În motivarea recursului, a exprimat dezacordul cu hotărârile instanțelor inferioare de judecată, invocând că sunt neîntemeiate, or instanțele nu și-au motivat nici într-un mod concluziile pe probele administrate, interpretând eronat legea sau aplicând o lege care nu trebuia aplicată situației în speță și a ajuns la concluzii contradictorii cu circumstanțele cauzei, contrare practicii judiciare naționale și CEDO.

Consideră că instanța de judecată a emis o hotărâre care contravine prevederilor art. 432 alin. (2) lit. b) și d) din Codul de procedură civilă, precum și a determinat incorect obiectul probațiunii, adică circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, care trebuie determinate definitiv pornind de la temeiul pretențiilor și obiecțiilor părților, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate (art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă).

La fel, s-a invocat că instanța de fond și de apel au respins toate argumentele CA „Air Moldova” SRL fără a se referi pe care probe concludente și materiale ale cauzei și-a bazat concluziile în contradicție cu legislația aplicabilă în speță, acestea fiind total nejustificate și în contrazicere cu materialele cauzei.

Astfel, consideră că Curtea de Apel Chișinău a dat o apreciere eronată normelor ce reglementează speța dată, or litigiul în cauză a fost soluționat pe cale amiabilă, iar ulterior din partea intimatelor nu a parvenit nici o cerere suplimentară cu privire la repararea prejudiciului material sau moral.

Prin urmare, consideră că instanța de apel eronat a încasat suma de 22 363,47 de lei, or la înregistrarea bagajului, intimatele nu au îndeplinit nici o declarație specială privind lista bunurilor din bagaj, iar în astfel de circumstanțe transportatorul a fost în imposibilitate să constate cu certitudine valoarea reală a bunurilor pierdute și că bunurile enumerate din partea intimatelor au fost în acea valiză pierdută.

Cu referire la repararea prejudiciului moral, s-a menționat că instanța de apel eronat a încasat suma de 2 000 lei, deoarece aceasta este neîntemeiată și exagerată, or litigiul a fost soluționat pe cale amiabilă, intimatele neavând careva obiecții ulterior, nu au înaintat careva reclamații pretenții cu privire la încasarea prejudiciului moral.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 10 iulie 2019, dovada legală de recepționare a acesteia de către recurenți lipsind la materialele dosarului.

Totodată, în cererile de recurs s-a menționat că decizia integrală a fost recepționată de Lilia Andronic și minora Vladislava Andronic (reprezentant legal Lilia Andronic), reprezentați de avocatul Mihai Garaba, la 12 iulie 2019 și, respectiv, de CA „Air Moldova” SRL la 25 iulie 2019.

Din aceste motive, Colegiul consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursurilor declarate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temeii de

casare a deciziei recurate, or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul înaintat de Lilia Andronic și minora Vladislava Andronic (reprezentant legal Lilia Andronic), reprezentați de avocatul Mihai Garaba, și recursul înaintat de CA „Air Moldova” SRL, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Lilia Andronic și minora Vladislava Andronic (reprezentant legal Lilia Andronic), reprezentați de avocatul Mihai Garaba, și recursul înaintat de Compania Aeriană „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari